

večji meri kakor močno. Vinogradom se vsako leto vzamejo velike množine rudninskih snovij, vsled razzebljenja in razkroja se jih pa le malo vrača.

Po nekterih krajih se ni več izdatno gnojilo, kar pomnijo. Zemlja je zato oslabela, trsje opešalo. Tej nepriliki odpomoremo z dobro, uspešno gnojitvijo, o čemer hočemo tukaj bolj na kratko, pa jedrnato spregovoriti.

Če bi kdo tu napisanemu navcdilu o uspešni gnojitvi vinogradov ne verjel, se lahko sam prepriča na svoje oči o resnici, če se le potruđi v Maribor ali v Gradec na deželna poskušališča. Tudi pojasnila so vsakomur drage volje na razpolago.

Po nekod se še prav pogosto gnoji s „plastjem“ (vejevje, zvezano s protjem). Ne glede na nedostatek, da tako pognojene korenine rade plesnijo, se v plastju naseljuje tudi vsakovrsten mrčes, kakor miši, hrošči itd.

Pri vsem tem pa je plastje majhne gnojilne vrednosti; bolje se rabi za drenažo v težki zemlji.

Poglavito gnojilo za vinograde je in ostane navadni živinski gnoj, ki trohneč daje zemlji rodne moči in množi toplino. Zemlja sama se rahlja, v njej nahajajoče se snovi se razkrajajo, voda se dovaja v večji meri.

Rodno moč pa zvečamo tudi, če gnojimo z mešancem, kateremu primešamo straniščenika.

Pri vsakem gospodarstvu, in če je še tako majhno, naj se spravljajo smeti na kup, kamor se mečejo tudi tropeli, pepel, tnalovina, blato, glina, človeški in živalski otrebki, drob iz apnenic, pesek itd.

Tak kup se čez leto večkrat premeče, da se vse te tvarine do dobra premešajo in bolje prepere. To je, rekel bi, „zlato gnojilo“ za trsje.

Kdor vinograde gnoji z živinskim in drugim živalskim gnojem, naj to stori vsako drugo leto. Če tega ne zmore, tedaj vsako tretje, četrto leto. Gnoj naj se, če le mogoče, že jeseni med trsjem raztrosi in v zemljo spravi.

Koder pa živalskega gnoja do cela primanjkuje, tam se mora seči po umetnih gnojilih, katera imajo še to prednost, da naglo delujejo.

Pa tudi kot pomožna gnojila vrlo učinkujejo; tako na pr. superfosfat in Tomasova žlindra, ker imata v sebi fosforovo kislino; potem žveplenokisli kalij in navadni pepel kot nadomestek za kalijeve spojine; potem žveplenokisli amon in čilski soliter kot dušičnati gnojili.

Navadno se jemlje za nadomestitev fosforove kisline Tomasova žlindra; le v težkih ilovnatih zemljah bomo s superfosfatom bolje pogodili. Tomasova žlindra ni le cenejša, ampak tudi dalj časa vpliva. Pa še drugo prednost ima, ker je v nji 30 do 40 % apna. Mnogo štajerskih vinogradov živo potrebujejo apna, brez katerega druga gnojila nimajo pomena.

Ako natrosimo Tomasove žlindre, pognojimo z apnom, in trsje dobiva svoj redni živež.

(Konec prih.)

Kmetijske raznoterosti.

Premogov pepel kot gnoj. Kjer mnogo kurijo s premogom, imajo veliko premogovega pepela. Znano je, da je pepel od drv dobro gnojilo. Ali bi se dal porabiti za gnoj tudi premogov pepel? Ta pepel ima v sebi 0.2 odstotka fosforove kisline, 0.2 odstotka apna, ogljika pa okoli 70 odstotkov. Zato premogov pepel ni dober gnoj za visoke in sušne travnike, pač pa za mokre, na katerih raste veliko kisle trave. Taki travniki se dajo s premogovim pepelom zdatno zboljšati. V ta namen se naj pepel pozno v jesen potrosi po travniku.

Če kokoši pri pesenju črevo izpade. Če kokoš predebela jajca nese, se rado zgodi, da ji izpade črevo. To se mora hitro popraviti. Črevo, ki visi ven, se mora z gobo, namočeno v mlačni vodi, osnažiti, potem ga namazati z oljem in previdno s prstom spraviti notri. Nato se kokoš zapre in je paziti nanjo, kadar zopet znese jajce. Večkrat črevo na novo izpade, če je tudi jajce manjše, pa vselej treba tako postopati, kakor rečeno. S časom bo to prenehalo.

Kako pripravljamo seme za setev? Včasih je prav, da namakamo seme v vodi ali drugih raztopninah, predno ga sejemo. Namakanje semen v vodi se priporoča pri semenih, ki imajo trdo kožico, in katera zaradi tega težko in počasi kalé, kakor na pr. pri pesi, turščici itd. Namočeno seme pa mora priti v dosti vlažno zemljo, sicer se kaj lahko zasuši. Ravno tako se tudi lahko zgodi, če nastopi po setvi suho vreme, ali če je bilo seme vsejano v suho zemljo. Zaradi tega se namakanje semen v vodi ne more povsod priporočati; dobro pa je takrat, kadar nam je podsejati prazna mesta na njivah, kjer prva setev ni izhajala. Tako na pr. pri turščici, ako je treba podsejati. Namakanje semen v gnojnici, kakor se to po nekaterih krajih godi, je brezuspešno in celo škodljivo. S tem mislijo, da se bo kal močnejše razvijala, ako bo namočeno v gnojnici; pa temu ni tako. Gnojnica ne more pomnožiti redilnih snovi v zrnu, mlade koreninice pa tudi ne morejo sprejemati gnojnice, s katero je napojena semenska kožica, ker ne rastejo okoli semena, temveč se razvijajo navzdol v zemljo. Zgodilo se je že večkrat, da so tako pripravljena semena segnila v zemlji.

Kako zabranimo pšenico smetljivosti? Da zabranimo pšenico smetljivosti, namakamo jo v raztopnini modre galice (bakrenega vitrijola). To raztopnino napraviš, ako vzameš na vsak hektoliter vode pol kilograma modre galice; to raztopnino imenujemo pol odstotno. V enem hektolitrju take raztopnine moramo namočiti poldrugi hektoliter pšenice. Ako rabimo za setev 3 hl pšeničnega semena, potem je treba za namakanje 2 hl raztopnine. To napraviš, ako vliješ v kadico 2 hektolitra (200 litrov) vode in raztopiš v njej 1 kilogram modre galice. Ko si zapazil, da se je galica raztopila, pomešaj celo raztopnino, da je povsod jednako močna. Nato vsuj 3 hl pšenice v kadico in jo pusti notri, da se namaka celih 12 ur. Ako si raztopnino dobro napravil, mora tekočina stati za dlan visoko nad pšenico. V raztopnini se mora pšenica večkrat premešati. Predno vzamemo pšenice iz kadice, odstraniti moramo vse tisto zrnje, ki je splavalo na vrh, ker je to smetljivo in nerabno. Najbolje storimo, da namakamo pšenico čez noč; drugo jutro jo vzamemo iz kadi ter jo zelo tanko razgrnemo po tleh (na pr. na podu), da se osuši, predno jo sejemo. Razgrnjeno pšenico je dobro nekolikokrat premešati in obrniti z grabljami, da je prej suha. Namakati pa moramo le dobro ohranjeno zrnje; pri poškodovanem, počenem ali strtem zrnju se zgubi kaljivost, če ga toliko časa namakaš. Paziti moraš tudi na to, da raztopnino prav napraviš, t. j., da potrebno množino galice stehtaš, vodo pa odmeriš, kajti sicer se rado zgodi, da je raztopnina premočna, ali pa preslaba. Premočna raztopnina škoduje, preslaba pa ne izda nič. Ažo se ravnaš po tem navodilu, imel bodeš dobre uspehe; ako pa bodeš delal površno in nepremišljeno, kar potem ni čuda, da si po-

gubiš zrnje, ne smeš tarnati, ali pa celo preklinjati, da to ni res, kar se piše, ker vsem slabim uspehom si ti edini vzrok. Po nekod je tudi navada, da potrosijo pšenico z apnom, ne da bi jo namakali. Vapneni se pšenica na ta način da se na podu nasuje na kup, poškropi potem z vodo in se premešava sproti z lopato tako dolgo, da je vse zrnje mokro. Nato se potrosi mokra pšenica s presejanim apnenim prahom in zopet se premešava tako dolgo, da se prime vsakega zrna nekoliko vapna. Dobro premešana in vapnena pšenica se po-grabi na kup, kjer ostane 12 ur na kupu in potem se pa poseje.

Poučni in zabavni del.

Okrajni zdravnik.

Povest. — Spisal Srečko.

(Dalje).

IV.

Bila je ena onih veselic, ki se prirejajo še dandanašnji po malih trgih in večjih vaseh. Prva točka je bila pozdrav. Zložil ga je bil Podsmreški dijak. Občinstvo, katerega se je bilo nabralo obilo, ploskalo je in odobravalo na vse kriplje. Zlasti so pa delali pravi ropot: davkar Trobec, adjunkt Hlebec in gostilničar Tomič. Druga točka je bila: petje. Peli so neko sedaj že zastarano pesem, a takrat novo pesem. Pevci so bili večinoma dijaki; samo praktikant, učitelj in še neki gospod so jim pomagali. Navdušenje je bilo isto, kakor je sploh še dandanašnji v navadi. Tretja točka: klavir, igrala je Mimi Snojeva. Šele tedaj je pričel zdravnik z zanimanjem zreti na oder, in zadaj sedeči so ga morali spomniti naj sede, ker drugače se premalo vidi. Mimi je bila v istini krasna. V temnem krilu in svetli bluzi so se jej kar stresali polni, vitki udje. Okrog vratu si je pripela na rudečem, baržunastem traku zlat križec; ta trak je prav polagoma spajal belo barvo bluze z rudečo lic in ono črno las; znak, da je imela Mimi dober ukus za toaleta. V ličica je bila malo zarudela in ustnice, te še le te. Drobni, okrogli prstki — ah ti prstki, katere je zdravnik tako neznansko rad gledal in poljubljal — so s čudovito spretnostjo ubirali slonokoščene tipke in s pretirano eleganco zopet odskakovali od njih.

Mislím, pač ni treba praviti, kako je zdravnik odobravala.

Četrta točka: petje, peta: klavir, šesta: izvorna deklamacija, sedma: moški zbor in osma, ter zadnja točka pa je bila igra. Za to so se posebno zanimali gledalci. Bernotti se je kar topil očetovske sreče, ko je gledal svojo hčerko tako pogumno se kretajočo na odru. Konjederka je bila nocoj še enkrat tako rudeča v obraz, kakor po navadi. Njej je jako dobro delo, da so jo nocoj vsi tako častili in spoštovali, kar ni bilo sicer v navadi. Nocoj je v duhu še vse enkrat premislila, ali ni imela takrat vrlo dobre misli, ko je dala hčerko v Graški zavod. Nocoj jej je vse častitalo in ponosni ženi je kaj teknil tak ugled.

Zdravnik ni mogel nasititi svojih pohotnih pogledov na Snojevi Mimici. In ko je naposled pala zavesa, požil je Bernottiju, da je prekratko, veliko prekratko.

Po končanem vspredu pa so se razkropili igralci, igralke in pevci, sploh vsi, kar jih je bilo na odru, lovit častitk. Zlasti učitelj je kaj zvedavo povpraševal, kako se je čul njegov bariton. Olga pa je imela dovolj tožiti, kako težak je nastop na odru, kako je človeka sram, da ni mogoče vse tako napraviti, kakor bi jeden rad. Vender pa jej je močno ugajalo, če jej je kdo omenil tu pa tam: „Gospodična! Vi ste najboljše igrali“!

Mimici pa je prvi častital zdravnik in jej na vso moč stiskal malo ročico. V prvi sobi jo je bil dobil samo, ko je šla mati naročiti večerjo. Dobro je vedel, da je konjederka zmožna provzročiti škandal, ako bi hotel pred njenimi očmi s hčerko govoriti, zato se je pa tega skrbno ogibal.

Oder so v par minutah podrli in v tisti sobi se je plesalo, v prvih dveh pa pilo in jedlo. Davkar je zbral okoli sebe vse neplesoče dijake, h katerim je prisedel praktikant in po malem tudi adjunkt. Pri drugi mizi je sedel sodnik Linikando z družino, poleg iste kontrolor in vodja zemljiške knjige. V kotu sta sedela zdravnik Furlan in učitelj. Pri zadnji mizi pa Bernotti z Olgo in konjederka z Mimi. V prvi sobi pa je bilo, kar natlačeno nižjega občinstva.

Veselica je bila, torej se je jedlo, pilo, pelo, plesalo in govorila. V plesni sobi vzdigoval se je gost, dušech prah, katerega so neprestano tlačili z vodo k tlam. V kotu sedel je godec Pogorevček na nizkem stolu, pil črno kavo, gledal v zid in godel, da se je vse vrtelo. Plesalci so kašljali vsled množine zavžitega prahu, brisali si znoj raz čela, hladili se s pahljači in robci . . . neizrečeno je bilo prijetno . . .

Olga je plesala, zdravnik tudi, Mimi tudi — vsi so plesali. Zdravnik se dolgo ni upal plesati z Mimi. Konjederki sicer ni bilo v plesni sobi, toda prihajala je večkrat k vratim, morda ravno to sluteč. Toda čimbolj je ura pomikala svoje kazalce in čimbolj so pili, toliko pogumnejše je postajal zdravnik.

Plesal je z Olgo, mimo njega je privrtil učitelj Mimi:

„Midva tudi enkrat — ne“?

Pogledala ga je karajoče, v srcu pa si je želela, da vsaj ne bi tega storil.

Pri drugem plesu pa se je približal zdravnik elegantnim, prožnim poklonom Mimi in komaj slišno šepnil:

„Prosim“!

Dekletu sta ustnici zatrepetali trepete, že je hotela obdarovati plesalca s polno „košarico“, pa se ga je zbala. Ozrla se je na prag in — tam ni bilo matere. Ovila se ga je z belimi, polnimi rokami in zavrtela sta se naglo, burno.

„Toda malo časa — veš, — da mati ne opazi“! prosila ga je zroč v oči.